

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE GEBROKEN KRUIK

blijspel in twee bedrijven

door

Willem Laroy

Naar het werk van Heinrich von Kleist

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2012

Nr.1556

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWAALF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE GEBROKEN KRUIK* op te voeren moet de naam van auteur *WILLEM LAROY* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1986 Toneelfonds J. Janssens/Willem Laroy
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES:

STUURMAN, gedeputeerde

ADAM, dorpsrechter

LICHT, griffier

Vrouw MARTHA KLIS

EVA, haar dochter

VALENTIJN TOFFEL, een boer

RUPRECHT, zijn zoon

Vrouw BRIGITTE

LIZE, een meid

GRIET, een meid

De deurwaarder

De bediende

Figuratie a.l.

HANDELING:

Het stuk speelt zich rond 1700 af op het platteland,
in een dorp nabij Utrecht.

DE GEBROKEN KRUIK

Een blijspel in twee bedrijven van HEINRICH VON KLEIST
in een bewerking van Willem Laroy

EERSTE BEDRIJF

Rechter Adam zit op een stoel en verbindt zijn ene been.

De griffier Licht komt op:

LICHT Zeg, potverdorie rechter Adam, wat heb jij
uitgespookt? Je ziet er nogal uit, kompeer!

ADAM Uit gespookt, uitgespookt? Wie, ik?
Wat zou ik uitgespookt hebben? Zie ik er
soms uit als een spook?

LICHT Als een spook? Nee, nee, nog veel erger!

ADAM nukkelig:

Luister eens, griffiertje, struikelen kan
iedereen, jij niet soms? En daarbij, zie
jij hier ergens een struikelblok liggen?

LICHT Hoe, een struikelblok?

ADAM Ja, een struikelblok, jij ouwe bok!

LICHT Nee.

ADAM Wel dan, uilskuiken!

LICHT 't Lijkt wel een grap.

ADAM Wablief?

LICHT Ja, een grap. Jouw betovergrootvader zijn
betovergrootvader was ook zo.

ADAM Betovergrootvader, betovergrootvader...
Over wie heb je het eigenlijk?

LICHT Wel, Adam uit het oude testament. Die was ook
zo.

ADAM Hoe, zo?

LICHT Ja, zoals jij, lichtzinnig. Maar hij is om
zijn val beroemd geworden, terwijl jij...
En wij zijn allemaal het slachtoffer.

ADAM En of. Ai, oei, ah...

LICHT En wanneer is dit gebeurd?

ADAM Wat gebeurd?

LICHT Nou, wanneer ben je gevallen?

ADAM Gevallen, ik ? Zo pas verdomme!

LICHT Zo pas?

ADAM Wel ja, ik stap uit mijn bed, al zingend zo-
als altijd en daar val ik pardoos voorover
op de grond. En voor ik weet hoe laat het
is, heb ik mijn poot verstuikt.

LICHT En dan nog wel je linkerpoot.
ADAM Hoe, mijn linkerpoot?
LICHT Ja, jouw zware klompvoet.
ADAM Klompvoet, klompvoet..
Hou je snoet!
LICHT En wie of wat heeft jouw gezicht zo toege-
takeld?
ADAM Gezicht, wiens gezicht?
LICHT Jouw gezicht, natuurlijk.
ADAM Mijn gezicht?
LICHT Alsof je 't zelf niet weet.
ADAM Nee, hoe zou ik? Hoe zie ik er dan uit,
schavuit?
LICHT Afgrijselijk.
ADAM Afgrijselijk?
LICHT Ja, 't is gewoon afschuwelijk. Je mist een
heel stuk uit je wang.
ADAM betast zich zenuwachtig:
Een heel stuk zeg je, uit mijn wang?
LICHT brengt een spiegel:
Kijk nou zelf.
ADAM Sja, sja, wat zal ik zeggen, mooi is anders.
En mijn neus is ook al geschonden.
LICHT En jouw ogen.
ADAM Mijn ogen? Nee, nee, mijn ogen niet.
Ik zie maar al te goed.
LICHT En daar, daar loopt toch bloed.
ADAM Bloed, bloed. 't Is waar, dat is bloed.
LICHT Jezus sta me bij. Het is precies of een
drinkebroer je afgetuig heeft.
ADAM Afgetuigd?
LICHT Tja, dat komt ervan als men vecht.
ADAM Vechten, wie, ik? Ik, de rechter van Heisa
vechten? Ja, met die vervloekte geitebok
daar op de kachel heb ik gevochten. Ja!
Ach ja, ach ja, nu weet ik het weer.
Zó kwam dat. Ik stap uit mijn bed, al zingend
zoals altijd en ik verlies mijn evenwicht.
Ik scharrel rond en krijg mijn broek te pakken
die ik gisteren doornat aan het droogrek
had gehangen. Ik grijp de broek en hoop mij
daaraan vast te houden. En wat denk je?

De band breekt, en band en broek en ik,
wij vallen en ik smak dreunend met mijn
hersenspan op de kachel, waarachter juist een
geitebok zijn horens naar mij opsteekt,
't verdomd scharminkel!

LICHT lachend:

Een geitebok, ja, dat zal wel!

ADAM Verdomme, verdomme!

LICHT Een tweede adamsval, ha, ha, ha, maar nu
vanuit een bed.

ADAM Precies, vanuit een bed. Ai, oei, ah...

Maar, wat ik wou vragen... is er nieuws?

LICHT En of er nieuws is. Ik was het haast verge-
ten.

ADAM Wel vooruit, zeg op.

LICHT Er komt vandaag onverwacht bezoek uit Utrecht.

ADAM Uit Utrecht, zo, uit Utrecht. En wie kan dat
zijn?

LICHT Wie? De gedeputeerde!

ADAM ontzet:

De ge... wie?

LICHT Ja, de gedeputeerde Stuurman komt uit Utrecht.
Hij is op een inspectiereis door de distric-
ten. Wij mogen hem vandaag nog hier verwach-
ten.

ADAM Vandaag? Jij bent gek. Vandaag, hoe zou dat?

LICHT Ja natuurlijk. Hij was gisteren reeds in
Holla, het grensdistrict. Hij heeft er het
gerecht geïnspecteerd. Een boer vertelde mij
dat de paarden reeds ingespannen zijn.

ADAM De gedeputeerde reeds ingespannen, eh... ik
bedoel de paarden. Nee, dat kan niet. Ha, ha,
ha, hij knijpt zelf de katjes liefst in het
donker. Wat zou Stuurman naar Heisa komen
en ons koeioneren?

LICHT Nou, ik weet zo niet. Maar als hij in Holla
is komt hij zeker ook naar Heisa. Pas maar
op of 't zal er stuiven.

ADAM Stuiven, stuiven... Ach, donder op, wat zou
er stuiven? Stuif zelf maar op!

LICHT Ja, meer nieuws is er niet. Je weet het nu.

ADAM Loop heen met je verzinsels. www.toneelfonds.be

zwaar lachend:

De gedeputeerde ingespannen, ha, ha, ha!

LICHT protesterend:

Jamaar, de boer die het mij verteld heeft, heeft Stuurman zelf gezien.

ADAM

Gezien, gezien, 't kan mij niet schelen wie die pummel gezien heeft. Zo'n lomperds kennen het verschil nog niet tussen een aangezicht en een achterhoofd, tenminste als het kaal is.

LICHT

Nou goed, geloof mij niet, 't kan mij verdorie niet veel schelen. Wacht maar tot hij hier binnenkomt.

ADAM

Wat zou hij hier binnenkomen en ons eerst niet verwittigen, hé? Zou hij hier binnenkomen, hé?

LICHT

Natuurlijk zal hij binnenkomen. Het is signeur Likeurtroost niet die nu inspecteert, maar raadsheer Stuurman.

ADAM

Stuurman of geen Stuurman, 't kan mij niet schelen. En daarbij, hij heeft toch zoals ik zijn ambtseed afgelegd en hij heeft een practijk zoals ik, dus...

LICHT

Dus, dus, dus, die vogel is geen mus. Raadsheer Stuurman heeft in Holla de kassen geïnspecteerd en de registraties nagekeken. Hij heeft zelfs rechters en griffiers geschorst. Ik weet niet waarom. Zo maar...ex officio!

ADAM

Zo maar, ex officio, verdomme, verdomme, dat is erger! Ex officio!

LICHT

Deze morgen vroeg zocht men nog een rechter die gisteren door Stuurman was geschorst. En weet je waar hij was?

ADAM

Hoe kan ik dat weten, schaapskop?

LICHT

Schaapskop, schaapskop??? Men vond hem in zijn kiekenkot, bengelend aan een touw en levend opgeknoopt.

ADAM

Niet waar... Wat je zegt, opgeknoopt... En levend nog wel.

LICHT

Ja, ja, maar nu is hij dood.

DE GEBROKEN WERK

© 1986 Toneelfonds J. Janssens / Willem Laroy

ADAM

Dood, ja, ja, natuurlijk. Ex officio, verdomme!

LICHT In een-twee-drie is er heel wat volk in 't kiekenkot. Men snijdt hem los, men wrijft en begiet hem, tot hij weer ademt.

ADAM Tot hij weer ademt, zeg je. Dan was hij toch niet dood.

LICHT Nou dood, eh... nee, niet helemaal.

ADAM Niet helemaal, niet helemaal....
Dat is brabbeltaal!

LICHT Maar een beëdigd schatter heeft heel de boel verzegeld en zijn huis gesloten.

ADAM Tja, wat zal ik zeggen. 't Was een losbandige kerel, ja dat wel. Maar toch een brave ziel. Ik kon er best mee over de baan. Maar eh... anderzijds was hij toch, was hij toch... hoe zal ik dat zeggen, heel eerlijk was hij niet, dat moet ik toegeven. Alhoewel, alhoewel... Nee, nee, zo erg was 't nu ook weer niet. Maar liederlijk, dat wel, liederlijk!
En als de gedeputeerde in Holla was, dan zal er wel een vlieg aan de lamp gezeten hebben. Ai, ai, ai, de arme sukkel.

LICHT Arme sukkel, zeg dat wel. En 't is alleen daardoor dat de gedeputeerde zolang is achtergebleven, zegt die boer, anders was hij hier al lang geweest. Deze middag mogen wij hem verwachten.

ADAM Deze middag, deze middag... Goed, goed; aangenomen dat hij komt, wat dan?
Luister nu eens goed, jij.

vleiend:

LICHT Ik weet dat jij dorpsrechter wilt worden...
Eh, eh, eh...

ADAM Niks, eh, eh, eh... Ik weet dat jij dorpsrechter wilt worden. En toegegeven, je hebt er recht op, zeker wel, je hebt er recht op. Maar, het ogenblik is zeker nog niet gekomen; nu nog niet. Vandaag laat jij je kansen nog eens mooi voorbijgaan, niet?

LICHT Maar, maar rechter, wat denk je wel van mij?

ADAM Wat ik denk dat zal ik je zeggen en met weinig woorden ook. Jij bent een vriend, hé,

een zoete vriend. Als leerling in Amsterdam heb je Cicero heel ijverig bestudeerd. Maar let op dat je je eerzucht onderdrukt, begrijp je?

LICHT Mijn eerzucht, hoe?

ADAM Ja, ja, je eerzucht. Begrijp jij dan niets? Op tijd en stond zweeg de grote Demosthenes ook. Zijn voorbeeld moet jij volgen.

LICHT Maar waarom nu al die achterdocht, heb ik je ooit?

ADAM Tut, tut, tut, niet kletsen hé. Wat mij betreft, dat is een andere zaak. Ik volg de grote Griek al lang na. Trouwens, griffiertje, over jouw deposito's en jouw griffiegelden valt ook wel een en ander te vertellen. Maar ik zei het al, ik ben een man van weinig woorden. Ik zeg niet veel. Dus, zoals jij behoort te weten, moet je je tong zevenmaal in je mond ronddraaien voor je wat zegt, zoals ik.

LICHT Zoals jij?

ADAM Ja, juist, zoals ik. Ik zeg niet veel, dat weet je. Dus is 't best dat jij ook zwijgt, begrepen?

LICHT Ik, ik weet niet.

ADAM Trouwens, zoete vriend, het een pleziertje is het ander waard. Dat begrijp je toch!

LICHT Ik, ik, ik ...

ADAM Vooruit dan, collega, wij gaan naar de registratie. En zet die aktenbundels recht, alles ligt weer dooreen.

Toneel 2

De bediende van de gedeputeerde komt op het toneel:

BEDIENDE Gods zegen over u, edelachtbare. Raadsheer Stuurman laat je groeten. Hij zal dadelijk hier zijn.

ADAM Hier zijn, hier zijn? Lieve deugd, is die zaak in Holla dan al afgelopen? oei, oei, oei!

BEDIENDE Ja, de raadsheer is al in Heisa.

ADAM In Heisa, oei, oei, oei!

Hela, Lize en Grietje, waar zitten jullie?

Lize, Grietje!!!
LICHT Kalmte, kalmte.
ADAM Wat scheelt er jou, kompeer?
LICHT Laat hem toch welkom heten.
Hoe kun je dat vergeten?
ADAM Welkom, welkom...verdomme, verdomme.
BEDIENDE En morgen gaan wij naar Hupfaldrie.
ADAM Wat moet ik doen, wat moet ik doen?
Waar zijn mijn kleren?

Toneel 3

Lize op:

LIZE Hier ben ik al, goeie morgen!

Rechter Adam scharrelt ergens naar een vuile broek:

LICHT Je gaat toch zeker die broek niet aantrekken, ben je gek?

ADAM Gek, gek, hou je snater!

Toneel 4

Grietje op:

GRIETJE Hier ben ik al, goeie morgen!

LICHT Waar is je rok?

ADAM verward en voortscharrelend:

Wie is daar, de gedeputeerde?

LICHT Enfin, 't is de meid. Ik geloof waarempel dat je toch niet goed uit je doppen ziet.

ADAM Doppen, doppen, vooruit, vlug wat, de befjes en het boord... en de toga. De toga, waar is de toga?

Tot Licht: Vooruit, waar is de toga? Sta daar niet zo en doe toch iets, luiwammes!

LICHT Merci, luiwammes... Maar ik ben geen kindermid.

LIZE Eerst je vest!

ADAM Wat? Mijn Vest? Ach ja, mijn vest. Vooruit, mijn rok moet uit. Maar help dan toch!

LICHT tot de bediende:

Zeg je meester dat hij hier welkom is. Wij zijn zo aanstonds klaar om hem te ontvangen.

ADAM Wat duivekater, hem ontvangen? Nee, nee, ik laat mij verontschuldigen.

LICHT lachend:

Verontschuldigen, die is goed!

ADAM Ja, verontschuldigen, of hoor je niet goed.

Tot de bediende:

Ik dacht dat hij nog ingespannen was.

BEDIENDE Ingespannen? Wie ingespannen? Hij is in 't logement en hij heeft de smid besteld. De wagen is gebroken.

ADAM Zoveel te beter.

BEDIENDE Wat zegt u?

ADAM Ik zeg dat ik mij laat verontschuldigen. Ik heb bijna mijn nek gebroken. 't Is godgeklaagd zoals ik er uitzie. En de schrik werkt op mijn ingewanden lijk pruimenkonfi-tuur. Oei, ai, ah... ik voel mij helemaal niet goed.

LICHT Je bent gek. Zeg tenminste dat de raadsheer welkom is.

ADAM Welkom, wel... ik, ex officio, verdomme!

LICHT Wat?

ADAM De duivel mag mij halen als ik geen buikloop heb.

Hei Margriet, hei Lize!

BEIDEN Hier zijn we toch!

ADAM Vlug, vlug, haal kaas en ham en boter, worsten, flessen en jenever...wijn.. en vlug. Haal alles uit de griffie! Vooruit!

Beiden willen weg:

Jij niet, nee, de andere, apesnoet.

LIZE Ik?

ADAM Ja, jij!

GRIET En wat doe ik?

ADAM Kop dicht. Haal mijn pruik, marsj! Uit de boekenkast. Vlug, scheer je weg!

Beiden af.

Toneel' 5

LICHT tot de bediende:

Er is de gedeputeerde toch niets overkomen, hoop ik?

BEDIENDE Nou, op de holle weg zijn we omgeslagen.

ADAM Goed zo!

BEDIENDE Wat zegt u, meneer de rechter?

ADAM Ik zeg dat ik mijn laarzen niet aankrijg.
Of ben je doof?

LICHT Lieve deugd, omgeslagen. Er zijn toch geen
gekwetsten?

BEDIENDE Toch niet erg. Meneer verstuikte lichtjes
zijn hand.

ADAM terzijde:

Hij had beter zijn nek gebroken, zoals ik.

LICHT Zijn hand verstuikt, wat jammer. En is de
smid al gekomen?

BEDIENDE Ja, hij herstelt nu de gebroken dissel.

LICHT Hoe?

ADAM Hij bedoelt de dokter.

BEDIENDE Voor de dissel?

ADAM Oh, wat stom... Voor de hand natuurlijk.

BEDIENDE Tot straks dan, heren.

Terzijde:

Wat die mensen bezielt mag de duivel weten.

Af. Lize op met het gevraagde:

Toneel 6

ADAM Zeg Lize, wat heb jij daar?

LIZE Brunswijker worst, meneer.

ADAM druk bezig in de papieren:
Wat ligt die rommel hier nog te doen?
Dit zijn akten van minderjarigen, die moe-
ten aanstonds naar de griffie!

LIZE Wat, de worsten?

ADAM Wie heeft het over worsten? Trien!

LICHT Het is een misverstand.

Toneel 7

Griet op:

GRIET Ik heb heel de boekenkast doorsnuffeld en
ik vind nergens uw pruik.

ADAM En waarom niet, hé, waarom niet?

GRIET Wel, omdat, omdat..

ADAM Vooruit, spreek op

GRIET Omdat u, gisterenavond, om elf uur...

ADAM Komt het nog, onnozel schaaap?

GRIET U kwam gisteren om elf uur toch zonder pruik
thuis.

ADAM Ik, zonder pruik? Gans!

Toneel 8

Lize op:

GRIET

Echt waar, meneer de rechter, vraag het maar aan Lize, zij kan 't getuigen. En uw andere pruik is bij de kapper.

ADAM

Wat zou ik gisteren zonder pruik?

LIZE

Ja, op mijn woord, meneer de rechter, gisteren bent u met weinig haren thuis gekomen. Je zei dat je gevallen was. Ik heb het bloed nog van uw schedel gewassen.

ADAM

O, wat een onbeschaamde meid!

LIZE

Maar ik kan het zweren.

ADAM

Kop dicht, zeg ik u! Er is geen woord van waar.

LICHT spottend:

Had je die wonde reeds van gisteren, rechter Adam?

ADAM

Van gisteren, van gisteren...Wat weet die truit daarvan. Van vandaag, ja! Zopas ben ik gevallen op een geitebok en op de kachel. En die pruik??? eh...ja, die pruik, dat was gisteren. Ik droeg ze witgepoederd op mijn hoofd en nam ze per vergissing met mijn hoed af. En wat raast ze daar over wassen? Weet ik veel wat ze gewassen heeft, misschien haar eigen kont. Loop naar de duivel meid, waar je thuis hoort.

LIZE

Ik vlieg al, meneer de rechter. Af.

ADAM

Griet, kom hier. Loop naar de koster en vraag hem of hij mij zijn pruik niet leent, want de kat heeft deze morgen in de mijne gejongd, het zwijn. Ze ligt daar onder mijn bed.

LICHT

Hm, hm.

ADAM

Ja, ja, onder mijn bed.

LICHT

De kat, hoe kom je daarbij?

ADAM

Ja, natuurlijk de kat. Ze heeft precies geteld vijf jongen, zwarte, witte en gestreepte. De zwarte zal ik in de Vecht verzuipen. Of kun jij er iets mee doen?

LICHT

Heeft de kat in jouw pruik gejongd?

ADAM

Dat zeg ik toch. Gisteren avond had ik de pruik heel netjes opgehangen aan een stoel,

en toen ik ging slapen gaf ik in 't donker de stoel een duw en de pruik zal eraf gevallen zijn.

LICHT En dan is de kat gekomen en heeft de pruik in haar bek genomen...

ADAM Precies...

LICHT Ze draagt ze onder 't bed en jongt erin.

ADAM Is me dat een gespuis. Dat loost zijn vuiligheid in alle hoeken. Ik schopte haar de deur uit deze morgen.

GRIET Kan ik nog niet gaan, meneer de rechter?

ADAM Ja, natuurlijk! En doe de groeten aan tante zwartrok, de kosteres. Zeg haar dat ze de pruik vanavond terug krijgt. Maar vertel de koster niets, begrepen?

GRIET Heel goed, meneer de rechter.

Griet af.

Toneel 9

ADAM Ai mij, verdomme. Ik zie vandaag nog van alles gebeuren.

LICHT Waarom?

ADAM Waarom? Alles draait en schemert voor mijn ogen. Is er vandaag zitting, griffier?

LICHT Ja, natuurlijk. De aanklagers staan al voor de deur te wachten.

ADAM Ook die ellende nog, en ik heb zo slecht geslapen. Ik droomde heel de nacht. Stel je nou eens voor: ik werd als rechter zélf hier voor de rechterstoel gesleurd. En toch zat ik op de stoel. Ik schimpte en ik vloekte en ik vonniste mijn eigen corpus aan de schandpaal.

LICHT Jouw eigen corpus?

ADAM Ja, ja, mijn eigen corpus. En ik dwaalde de hele nacht door de dennebossen.

LICHT Wat kan zo'n droom betekenen?

ADAM Bij alle duivels uit de hel, dat is geen droom. Ik ben er zeker van dat er 's nachts kwade geesten rond mijn huis sluipen.

LICHT Onzin. Zorg jij er alvast maar voor, als de gedeputeerde hier is, dat de partijen behoorlijk ondervraagd worden.

Toneel IO

De gedeputeerde komt binnen:

STUURMAN Gods zegen over u, rechter Adam.

ADAM Ha kijk, wie daar is! Wees welkom in Heisa, edele heer. Wie had durven dromen dat U ons vandaag met een bezoek zoudt vereren?

STUURMAN Ja, ik ben hier vroeger dan ik zelf gedacht had. Ik mag waarachtig blij zijn als ik op deze reis, in dienst van 's Heren Staten, vriendelijk ontvangen word. Maar, hoe dan ook, van mijn kant meen ik het goed.

ADAM terzijde:

Dat is al iets, barst!

STUURMAN Het hoge tribunaal in Utrecht wil de rechtspraak op het platteland verbeteren. Er schijnen veel misbruiken te bestaan die streng zullen gestraft worden.

ADAM terzijde:

Daar heb je 't al, blaaskop!

STUURMAN Mijn taak bestaat er echter alleen maar in te inspecteren. Echt straffen doe ik niet.

ADAM Wel, wel, die bedoelingen bevallen mij best. Daarom wil ik U, daarom wil ik U.... tja, wat wil ik nu eigenlijk?

Ik zei, uwe edele zal het ons wel niet kwalijk nemen als hij het met de plaatselijke gebruiken niet altijd volkomen eens is.

Alhoewel, alhoewel... wat dat betreft is het bij ons al zo sinds Keizer Karel, ja, ja, sinds Keizer Karel.

Maar stilaan wordt de wereld wijzer, nietwaar? Iedereen leest tegenwoordig Puffendorf, U weet wel, hé, zoiets over volkenrecht en natuurrecht. Maar eh, Heisa is de hele wereld niet en derhalve, derhalve kan ze van die grote wetenschap maar een klein deeltje ontvangen.

STUURMAN Een heel klein deeltje, denk ik.

ADAM Wat zei uwe edelachtbare?

STUURMAN antwoordt niet.

ADAM Hm, hm, ja, wat zei ik ook weer? Ach ja, ik wou U vragen, edele heer, of U het gerecht